

# עוד מעט נצטרך לייבא מים בקופסאות מחו"ל -

## אם לא נרצה לשחות במיזון הכנסת תה מלוח...

בסופו של דבר, ההצעה לחסל את הענפים האלה היא הזולה ביותר, מה גם שאין בישראל עודף של קרקע חקלאית, וניתן למצוא שימוש אלטרנטיבי מכניס לשטח שלא יגדלו בהם כותנה.

יש לתקן בחיפוש את הקיפוח המשווע ממש של חקלאים הערביים בישראל לגבי המים. הם מקבלים 1.5% מן המים, בעוד שהם מחזיקים ב-3.1% של קרקע השלחין במדינה.

**יחידה חקלאית בכפר הערבי מקבלת שניש מכמות המים שמקבלת יחידה בקיבוץ.** האם שר החקלאות הנוכחי, או כל שר חקלאות אחר, יכול לעמוד מול ההצעים המופעלים עליו במיבנה החקלאות הישראלי?

האם משק המים צריך בכלל להיות בידי משרד החקלאות, שהוכיח חוסר-אחריות מירבי, והעומד להביא, בגלל קוצר-הראות שלו, לייבושה הסופי של ישראל? מספקני אם אפשר להשאיר שטח זה בידיו. האם לא

במיגור החקלאי. אפילו לפי הרישום של משרד-החקק לאות, נצרכו בסקטור זה בשלוש שנים בלבד - מ-1968 עד 1970 - 284 מיליון מטרים מעוקבים יותר מן המותר.

מאיפה באה תופעה מוזרה זו? יש לה סיבה פשוטה: קיים לחץ בלתי-פוסק של קבוצות חקלאיות, שהן קבוצות-לחץ חזקות מאד במדינה, ועוד יותר חזקות במשרד-החקלאות, להגדלת השימוש במים, ושר החקלאות אינו מסוגל לעמוד מול הלחץ הזה.

זה גם איננו מפתיע. אנחנו קוראים בעיתונים על מילחמה בקרב ציבור החקלאים על כהונת שר-החקלאות בממשלה הבאה, והמילחמה הזאת כולה מתנהלת בין קבוצות-לחץ. חלק אחד של ציבור-החקלאים טוען שהכהונה מגיעה לנציג שלו, חלק אחר טוען שזה מגיע לו, וברור שמי שינצח במילחמה זו בין הקיבוצים והמושבים יגיע לתפקידו כנציג הסקטור שלו.

**כיצד יוצא חלפון?** איפה ראית מלחמה זו?  
**אורי אבנרי:** אני, בניגוד לך, קורא עיתון

בוויכוח על פעולות משרד החקלאות אמרנו את הדברים הבאים:

**אורי אבנרי:** לפני שנים אחדות ביקרה בארץ סופרת ידועה מאירופה. כאשר שאלתי אותה, אחרי כמה ימי שהות בישראל, מה הדבר שהרשים אותה ביותר בארץ, לטובה או לרעה, היא אמרה: בריכות-דגים.

היא אמרה: איך אפשר להסביר שאזרחי מדינה זו, שיש לה מאות קילומטרים של חוף, השוכנות על חוף שני ימים, אינם אוכלים דגים, אלא דגים של מים מתוקים, כאילו שכנה המדינה באיזה מקום בין פולין ורוסיה.

**אמרתי לה שה"גפילטע פיש" הוא במורה רבה סמוך למדינה. זה היה עוד לפני שהוקמה בישראל המונרכיה של המלכה גולדה, שבי מיטבה שדה הפך ה"גפילטע פיש" גם לסמל אישי.**

זהו סמל המדינה, סמל המישטר. הוא מסמל את אי השלמת המישטר עם המיקום הגיאוגרפי של ארצנו.



# גפילטע פיש

כדאי למסור את גיהול משק המים לידי רשות אחרת, שלא תהיה כסופה במישרין לחקלאים?  
**אם לא ננקוט באמצעים דראסטיים כשי טח זה, נגיע ליום שבו נצטרך להביא מים בקופסאות מחוץ-לארץ, אם לא נרצה לשתות במיזון הכנסת תה מלוח.**

אנשי ארץ-ישראל השלמה יכולים לשפוך הרבה מים בנאומיהם, אבל עם כל הכבוד, מים אלה אי-אפשר לה קיים בהם התנהלות, אי-אפשר לגדל בהם גידולים. לאור הדברים הברורים של השר היום, על חוסר מים וקרקע לצרכי התנהלות בשטחים הכבוסים, אני שואל: על מה בונים אנשי ארץ-ישראל השלמה את התוכניות שלהם?

נים, ואני שומע שהתנועה שלך (תנועת המוש"ב) דורשת במפגיע, באופן אולטימטיבי, שאחרי השר הנוכחי, שהוא איש הקיבוצים, יהיה שר מאנשי המושבים, ואפילו מזכירים מי צריך להיות השר - הקולגה שלנו לשעבר, חבר-הכנסת לש" עבר אהן. ויש מילחמה.

**איך שר החקלאות, שנבחר כנציג קבוצתי לחץ חקלאית - שר החקלאות הבא וגם שר החקלאות הנוכחי - יכול באמת לעמוד מול לחץ של קבוצה הדורשת את המים?**

## כמה עולה

## הגפילטע פיש?

בין השנים 1962 ו-1971 לא היתה שנה אחת שבה הקיבוצים לא חרגו מצריכתם. הם החזיקו בשנת 1971 ב-35% משיטחי השלחין, אבל השתמשו ב-44.5% מכלמות המים לצרכים חקלאיים. המשקים הקיבוציים פתחו מיספר ענפים עתירי-מים, כגון כותנה - 122 מיליון מטרים מעוקבים לשנה - ובריכות-דגים - 159 מיליון מטרים מעוקבים לשנה. זהו לוקטוס, לוקטוס גדול מאד, על כל לירה של הכנסה מכותנה צורכים 1.4 מטרים מעוקבים מים; על כל לירה הכנסה מדגים צורכים 5 מטרים מעוקבים מים; לעומת זאת על כל לירה הכנסה מהדגים צורכים רק 0.5 מטרים מעוקבים מים.

אנחנו מושלמים מחיר גבוה מאוד עבור ה"גפילטע פיש". היטול ענפים אלה היה פותר את בעיות המים של ישראל לעשרים השנים הקרובות. אולי יש לכבוד השר פתרונות אחרים, אבל אין השר מציע פתרונות כאלה.

במרחב בו אנו נמצאים, ואת הגענועים לפולקלור שנולד בתקופה אחרת, באקלים אחר, בייבשת אחרת.

## אחס מ'יבשים את הארץ

דברים אלה עלו היום על דעתי לשמע המישפט הבא מפי השר: "זה יחייב לבסס את הפיתוח הנוסף בחק לאות על גידולים המבטיחים את התמורה הגדולה ביותר לכל מטר מעוקב מים."

**אימרה יפה מאור, הראוייה לשבח, אבל איפה המסקנות הנובעות ממנה, ברברי השר היום וכמעט השר בשנים האחרונות?**

המשבר במים לא התחיל במרס 1973. משבר זה הוא תוצאה מצטברת של מהדלי משרד-החקלאות במשך 15 שנה ומעלה.

שנת הבצורת הנוכחית רק מדגישה את הכישלון הגדול הזה של משרד-החקלאות, במשימה של שמירת אוצי רות המים של ישראל.

לכאורה יש בארץ מישטר של הקצבה. אבל למעשה ניצלה המדינה ב-1970/71 1660 מיליון מטרים מעוקבים של מים, שהם למעלה מ-90% מכל אוצרות המים. לדעת מומחים בין-לאומיים, דבר זה אינו מותיר שום רוזבה לשנות בצורת, הקורות באורנו, במוצק, אחת ל-5 שנים. כל ניצול מעל ל-80% מהחזה למעשה צעד לקראת ייבושה של ישראל, פשוטו כמשמעו, ולהמדתה כל מקורות-המים שלנו. הדרך, שי התחילה כייבוש הכינות, מובילה היום לייבוש המדינה עצמה.

## שר של קבוצת לחץ

צריכת היתר, אדוני היושבראש, נעשית כמעט כולה

**תשובת שרי החינוך והתרבות יגאל און:** לשאלה 1: כן.

לשאלה 2-3: ההצעה נתקבלה פה אחד עליידי ה ועד המנהל של רשות-החינוך, לפי הצעת אחד מחבריה. זו לשון ההחלטה: "בתוכנית לוח-המישורים לשנה הקרובה (החל מאפריל 1973) ייפתחו שידורי הטלוויזיה בעברית במוצאי-שבת בשעה 20.00, וזאת כדי לאפשר לכל חוגי האוכלוסין ליזנות במוצאי-שבת מתוכנית שידורים מלאה ברצף אחד, כל זמן ששידורי הטלוויזיה מתקיימים בהיקף הנוכחי."

**הי"ד ישראלי ישעיהו:** שאלה נוספת לחבר הכנסת אורי אבנרי.

**אורי אבנרי:** כבוד השר, האם פירוש ההחלטה הזאת פנוטת הזה, היא כניעה לכפייה דתית? **יגאל און:** כיוון שלא היו לחצים שאי-אפשר לעמוד בהם, או לחצים קואליציוניים, או איך שתקרא להם, לא הייתי קורא לכך כניעה. לכל היותר, אפשר לומר שהוועד המנהל גילה התחשבות, ולא כניעה.

**אליעזר שוסטק:** הם כבר בידונו. הליטאני עדיין לא בידונו. אבל הנה נחל חרמון כבר בידונו.

**אורי אבנרי:** גם הפרת עדיין לא בידונו. גם הנילוס עדיין לא בידונו.

## שבת בטלוויזיה

**שאיכתה מ' 6008 חבריה הכנסת אורי אבנרי שא את שר החינוך והתרבות:**

נמסר כי השידורים העבריים במוצאי-שבת בטלוויזיה יחלו, מחדש אפריל, ב-8.00 בערב, במקום בשעה 6.00 אכשם לדעת:

- האם הידיעה הנ"ל נכונה?
- אם היא נכונה - מי היה בעל ההצעה? מה היו נימוקיו לקבלתה? האם נכללו בנימוקים טעמים דתיים?
- מה היו טעמי הוועד המנהל לקבלת ההצעה?

טיביים מאוד. יש לדרוש ממנו להשליט במשק שיטה חדשה. כל הטבה ממשלתית, בכל צורה שהיא, צריכה להינתן על פי קריטריונים ברורים ידועים לציבור, על פי דרך-החלטה הברורה לציבור, שאפשר לערער עליה.

דברי תשובתו, הזכיר ברלב קטע זה של נאומנו: "חבר-הכנסת אבנרי, בדבריו, עמד על כך, וב' צדק לדעתי, שחדברים צריכים להתנהל לפי קריטריונים מסוימים, קריטריונים אובייקטיביים."

## "כבר" בידונו

חילופי-דברים קצרים: **אליעזר שוסטק** (נואם על משרד-החקלאות) ...מה מפריע לנו היום לחזור למקורות? היום שני שלישים של המקורות (של הירדן) כבר בידונו. **אורי אבנרי:** מה זה כבר בידונו?